

Winterkoolzaadrassen

EH 0501

Door: ing. Henk Floot

Inleiding

Het areaal koolzaad, dat de laatste jaren wat was gekrompen, groeit weer. Dit geldt voor zowel de voedingsmiddelenindustrie, als ook voor de non-food productie.

Koolzaad voor non-food kan op contract op braakpercelen geteeld worden en dat geeft een financieel voordeel t.o.v. groene braak. Het gebruik van Pure Plantaardige Olie (PPO) en de komst van een fabriek voor de productie hiervan in Delfzijl, geeft een impuls aan de teelt van koolzaad.

Het gebruik van plantaardige olie wordt gestimuleerd en hierdoor zal het areaal waarschijnlijk nog verder toenemen. Van belang is te weten wat het opbrengende vermogen van de nieuwe rassen is. Naast de fysieke opbrengst is het oliegehalte van belang.

Om op de hoogte te blijven van de nieuwste rasontwikkelingen, van deze voor het Oldambt toch belangrijke teelt, is door SPNA op de proefboerderij Ebelsheerd, met een financiële bijdrage van de kwekers, een rassenvergelijking aangelegd.

Algemene proefveldgegevens

voorvrucht	wintergerst
zaaidatum	9 september 2004
bodemanalyse	pH-KCl 7.4; CaCO ₃ 1.6; org.stof 4.0; lutum 42; afsl 58-67; Pw-getal 23; K-getal 21; K-HCl 25
N-min (0-100)	27 jan. 48 kg/ha
bemesting	27 jan. 112 kg/ha N; 25 april 50 kg/ha N 27 jan. 100 kg/ha P ₂ O ₅ 27 jan. 65 kg/ha K ₂ O + 56 Kg/ha S
onkruidbestrijding	13 okt. 2 l/ha Butisan S + 1,2 l/ha Focus plus
insectenbestrijding	30 sept. 0,2 l/ha Decis 3 mei 0,3 l/ha Decis
ziektebestrijding	3 mei 1 l/ha Horizon
oogstdatum	14 juli zwadmaaien, 3 augustus dorsen

Aanleg en uitvoering

Op 9 september zijn 13 rassen uitgezaaid. Er is gemiddeld 3,6 kg/ha zaaizaad gebruikt. Na het zaaien is gerold. Er werden regelmatig slakkenkorrels gestrooid. De opkomst rond 27 september was goed, maar het gewas ontwikkelde zich traag. Op 18 april werd het aantal planten bepaald. Het aantal planten per m² was aan de lage kant. De aantallen liepen uiteen van 24 tot 60 planten/m². Om de groei toch nog iets te stimuleren is op 25 april 50 N als KAS gestrooid.

De bloei eind april is gunstig verlopen. Er stond een goed en gezond gewas.

Op 14 juli is in het zwad gemaaid. Door een regenrijke periode na het maaien kon er pas op 3 augustus gedorst worden. Het olie- en het glucosinolaatgehalte van de rassen werd na de oogst bepaald.

Resultaten

De stand in de herfst en winter was dun maar wel regelmatig. Bij de bloei was het ras Catalina het vroegst, gevolgd door Spirit en Continent. In tabel 1 worden de zaadopbrengsten, glucosinolaat- en oliegehalte en de berekende olie-opbrengst weergegeven. Naast een verschil in kg-opbrengst er ook een duidelijk verschil in het glucosinolaatgehalte, wat belangrijk is voor de mogelijkheden voor het gebruik van het schroot in veevoer. Oliegehalte en dus de uiteindelijke olieopbrengst zijn punten van overweging bij de keuze van het ras.

Tabel 1: Zaadopbrengsten winterkoolzaad bij 9% vocht met glucosinolaat- en oliegehalte.

ras	kweker/ vertegenwoordiger	opbrengst kg/ha	relatief	glucosinolaat $\mu\text{mol/g}$	olie %	olieopbrengst kg/ha
Bilbao	Syngenta	4138	101	14	50,2	2077
Bravour	Syngenta	4065	99	11	50,7	2061
Campala	Monsanto	4330	106	10	51,7	2239
Canola	Takii	3005	73	9	49,9	1499
Catalina	Monsanto	4124	101	13	49,3	2033
Concerto	Monsanto	4441	109	12	50,4	2238
Continent	Monsanto	4493	110	12	49,2	2211
Corail	Monsanto	4573	112	12	49,8	2277
Cormoran	Monsanto	4310	105	12	50,6	2181
NKFair	Syngenta	3772	92	11	50,2	1894
Pacific	Limagrain	3847	94	11	49,2	1893
Spirit *	Syngenta	4353	106	14	49,1	2137
Toccata*	Syngenta	3717	91	18	50,0	1859

LSD 555

Proefgemiddelde 100 = 4090 kg/ha bij 9% vocht

De rassen Spirit en Toccata zijn al meerdere jaren beproefd en gaven telkens goede opbrengsten. Het ras Toccata bleef dit jaar om onbekende reden in opbrengst achter, terwijl het ras in de voorgaande jaren heel goede opbrengsten gegeven heeft.